

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Monta polkua aikuisuuteen Harvaanasuttujen maaseutualueiden nuoret lähtemisen ja jäämisen ristipaineissa

Kaisa Vehkalahti

Jyväskylän yliopisto, Historia & Etnologia

ACADEMY OF FINLAND

Nuorisotutkimuksen kaupunkikeskeinen traditio

- Nuorisotutkimuksen kaupunkikeskeisyys (*metrocentrism* esim. Wyn & Cuervo 2012; Öhrn ym. 2019): maaseutualueiden nuoret näyttävät 'toisina'
- Nuorten **muuttoliike** pois harvaanasutuilta alueilta globaalisti tunnistettu haaste – lähtemisen vs. jäämisen kysymys hallinnut myös tutkimusta
- **Mobility imperative** (Corbett 2007; Farrugia 2016): nuorten on kasvettava asetelmaan, jossa kotiseudulta on pakko lähteä koulutuksen, työmahdollisuuksien vuoksi
- Muuttoliikkeen sukupuolittuneisuus: **Male peripheries** (Dahlström 1996); **Rural exodus of young women** (Johansson 2016)

Suhde kotiseutuun rakentuu ja muuttuu ajassa

- Mustavalkoisen lähtemisen vs. jäämisen kysymyksen sijaan huomio nuorten merkityksiin ja paikkasuhteen moniulotteisuuteen
- Mitä harvaanasutussa paikassa, maaseudulla asuminen merkitsee nuorille itselleen?
- Miten suhde kotipaikkaan muuttuu nuoruusvuosien aikana?
- Huomio arjen rakentumiseen tässä ja nyt, myös nuorten positiivisiksi kokemuksiin puoliin elämässään

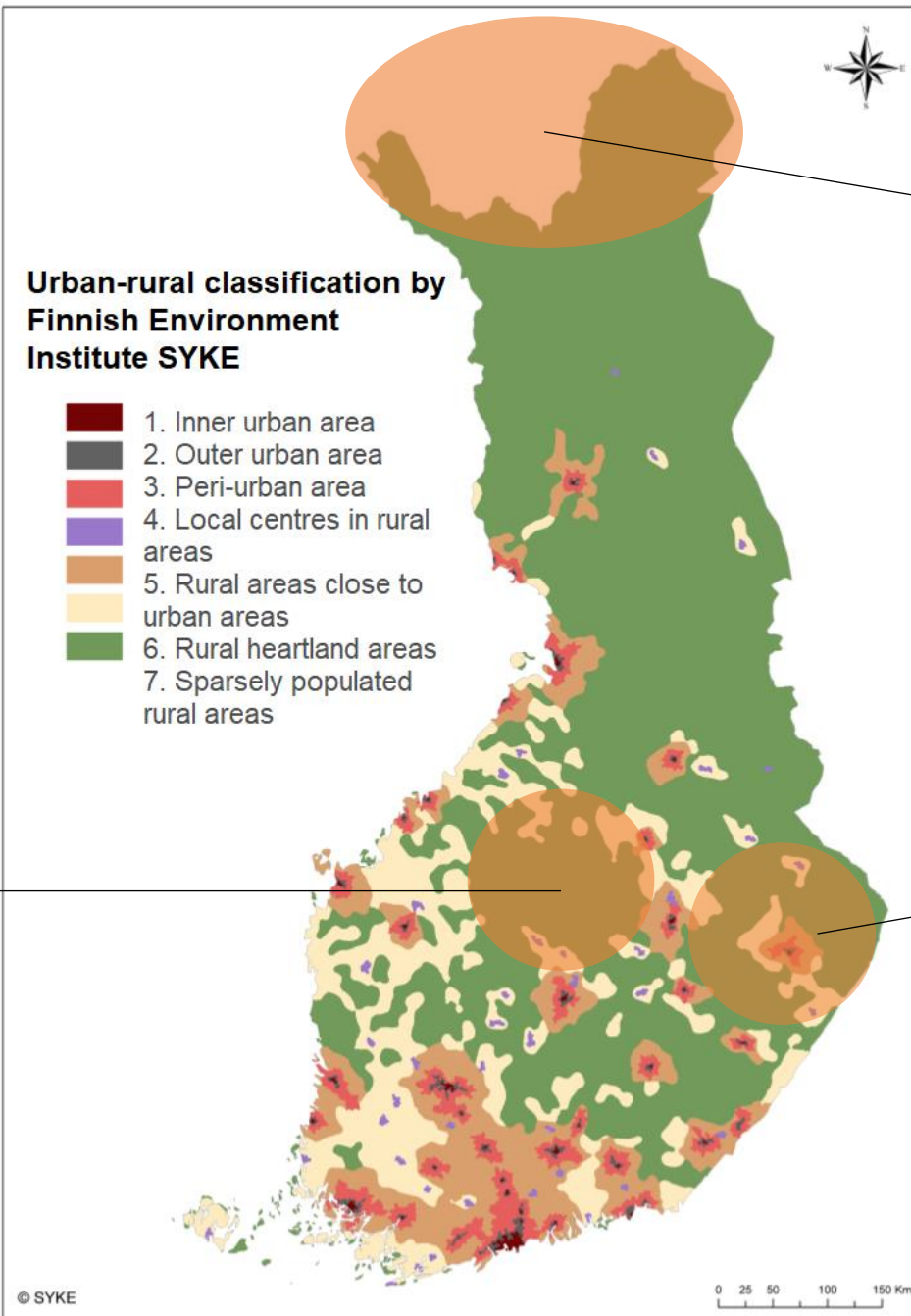
*Tyttöjä ja naisia bussipysäkillä 1964.
Kuvaaja Teuvo Kanerva. Museovirasto*

Nuorten näkökulmaa jäljittämässä seurantatutkimuksen keinoin

- **Nuoret Ajassa** (2015-), tavoitteena:
 - Kuulla nuoria – tilastot ja rekisterit eivät kerro kaikkea!
 - Tavoittaa elämänpolkujen moninaisuus: eri puolilta Suomea, eri taustoista
 - Nuorten elämässä tapahtuvan **liikkeen** (Cuervo & Wyn 2012; Holland 2011), **kriittisten hetkien** (*critical moments*, Thomson & Holland 2009) tavoittaminen
- Käynnistyi peruskoulun 9. luokalla (lv. 2015–2016, nuoret syntyneet vuonna 2000)
- **125** nuorta, **5** paikkakuntaa – joista **2 harvaanasutulla** maaseudulla Keski- ja Itä-Suomessa
- Tavoitteena seurata nuorten elämää 10 vuotta (15–25 v.)
- Monitieteinen tutkimusryhmä: Nuorisotutkimusverkosto, Helsingin yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Jyväskylän yliopisto
- Eri tutkimusosioilla ja -vaiheilla eri rahoittajia (pilottivaihe OKM, SA, Olvi-säätiö, Koneen säätiö, Future Challenges in the Nordics – ohjelma)

Helena Ristaniemi,
(12 tyttöä)

Kaisa Vehkalahti,
Keski-Suomi
(18 nuorta)

Päivi Armila,
Ville Pöysä, Mari
Käyhkö,
Itä-Suomen
yliopisto
(18 nuorta)

The Future of Nordic Youth in Rural Regions:

A Cross-national Qualitative Longitudinal Study in four Nordic Countries (2022–2026)

- Perustuu **4** kansallisen seurantatutkimuksen yhteistyölle
- Aiemmin kerätyn aineiston vertaileva analyysi
- **10** erilaista aluetta
- **196** nuorta aikuista (s. 1998–2005)

Consortium

- University of Jyväskylä: Kaisa Vehkalahti (PI), Post doc Helena Ristaniemi, Post doc Lauri Julkunen
- University of Umeå, Sweden: Prof. Maria Rönnlund, Associate Prof. Aina Tollefsen
- VIVE Danish Center for Social Science Research: Senior Researcher Jeanette Østergaard)
- Oslo Metropolitan University, Norway: Research Professor Ingunn Marie Eriksen

Tutkimuspaikkakunnat

“Maaseutukunta”

- Alle 5000 asukasta
- 3 rinnakkaisluokkaa yläkoulussa
- Sivukyliä, joiden alakoulut pääosin lakkautettu, matkaa keskustaajamaan jopa 40km
- 20% väestöstä työllistyy maa- ja metsätalouden alalle
- Toisen asteen koulutus: lukio

“Käpykylä”

- Alle 1500 asukasta
- Vajaa 20 nuorta koko kohortti
- Taantuva teollisuuspaikkakunta
- Kaikki tuntee toisensa – hyvässä ja pahassa
- Sijaitsee lähempänä maakunnallista keskuskaupunkia, palveluiden katoaminen
- Ei toisen asteen koulutusta paikkakunnalla

Tutkimuskohteena kuulumisen kokemukset

- **Place attachment** (Milbourne & Kitchen 2014)
- Nuorisotutkimuksen **'Turn to belonging'** (Yuval Davis 2007; Harris et. al. 2021)
- Anthias (2006, 21): "to belong is to be accepted as part of a community, to feel safe within it and to have a stake in the future of such a community"
- Paikkaan kuulumisen – tai kuulumattomuuden – **materiaaliset** (ks. Wyn and Cuervo 2019; Pöysä 2022; Ristaniemi 2023) ja **historialliset** (ks. Vehkalahti & Ristaniemi 2022) ulottuvuudet
- "I love the place, but I won't stay" (Rönnlund 2019): **kuulumisen kokemus ei takaa, että nuori "jää" – kokemusten ristiriitaisuus tyypillistä nuoruusiälle**

I
Valintatilanne
peruskoulun
päätyessä

Yhdenvertaisuus?

- Nuoret aikuiset (15–25v. ikäryhmä, jolta yhteiskunta **vaatii mobiliteettia** (vrt. Harris et. al 2021; Farrugia 2016)
- Toisen asteen koulutus merkittävin yksittäinen nuorten elämänpolkuja muokannut tekijä
- Erot tutkimuspaikkakuntien välillä: Itä-Suomessa ei lainkaan toisen asteen koulutusta, Keski-Suomessa lukio
- Vaihtoehtoina pendelöintiarki, asuntola-asuminen jne.
- Seurannan nuoret preferoivat **lähellä sijaitsevia, kotimaakunnan koulutusmahdollisuuksia**
- Ristiriita: omat unelmat vs. mikä mahdollista
- Nuorilla erilaiset resurssit vastata haasteeseen: taloudellinen toimeentulo, perheen tuki, oppilaitoksissa saatu tuki, sosiaalinen pääoma (Vehkalahti ym. toim. 2021)

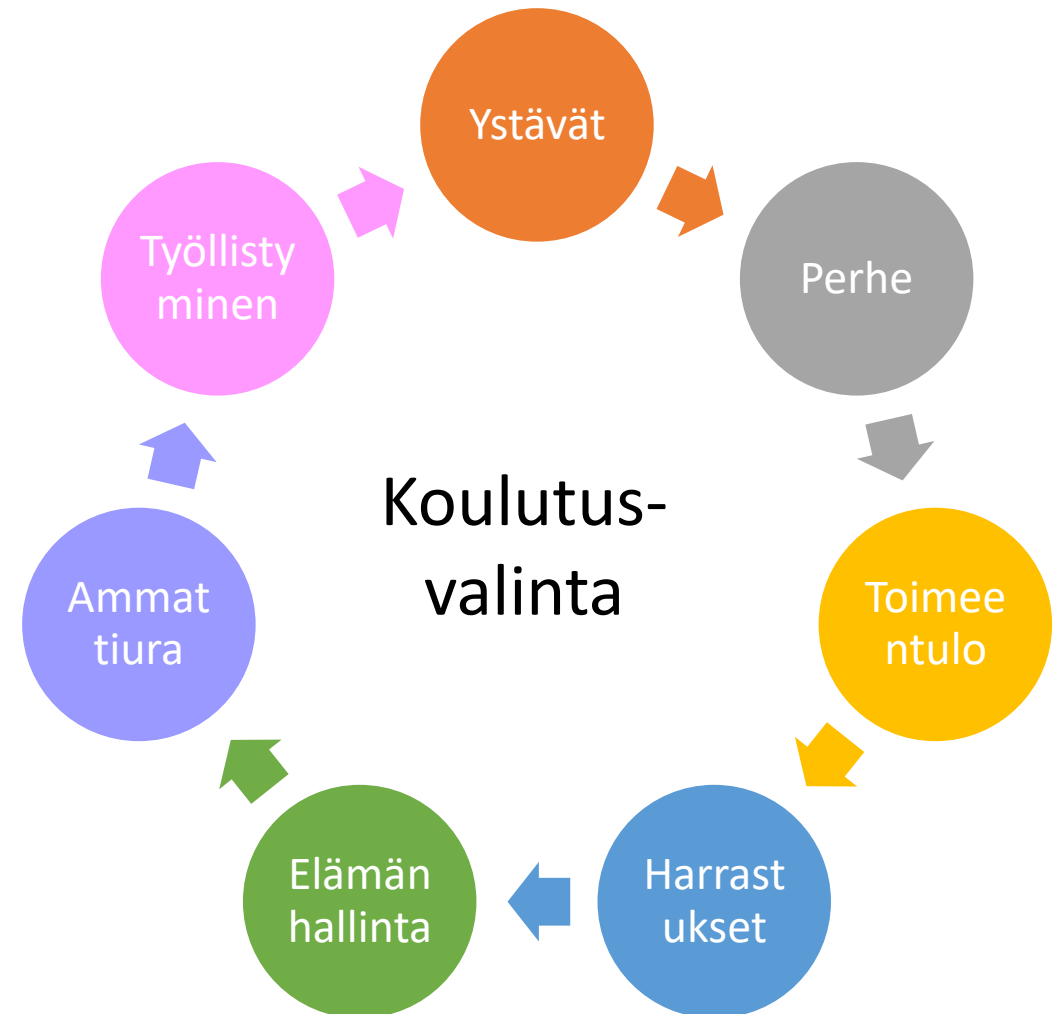

Peruskoulun jälkeen vain maaseutukuntien nuoret joutuivat muuttamaan kotoa koulutuksen vuoksi

Nuorten siirtymissä ei kyse ei ainoastaan koulutusvalinnasta

Harvaanasutuilla alueilla koulutusvalinta kiertyy kokonaisvaltaisesti nuoren elämän muihin ulottuvuuksiin

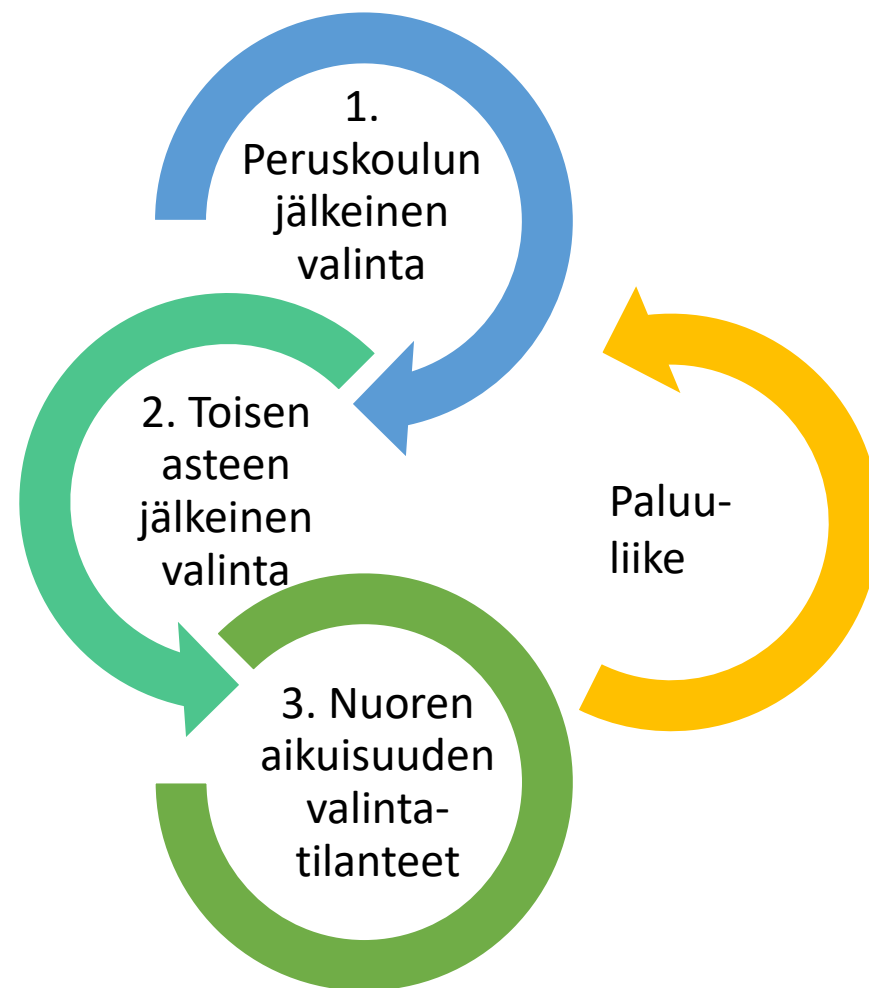
II Suhde kotiseutuun muuttuu

Nuorten muuttoliikkeen kaksi aaltoa

- Kaksi aaltoa (vrt. Svedsen 2018):
 1. Varhaiset lähtijät (15–16v.)
 2. Toisen asteen opintojen jälkeen lähtevät (18–20v.)
 3. Moninaistuvat valintatilanteet nuorilla aikuisilla (armeija, työllistyminen, jatko-opinnot, seurustelu, perheellistyminen)
- **“Jojoilu”** (Tagliabue et al., 2016) tyypillistä kehkeytyvän aikuisuuden ikävaiheessa: edestakainen liike, uudelleenvalinnat, suunnanmuutokset
- **Monipaikkaisuus** (Weichhart 2015; Lehtonen ym. 2019) nuoria yhdistävä piirre, sekä maaseutu-kaupunki, että erilaisten maaseutualueiden välillä
- **Pandemia** vahvisti sekä itsenäistymiseen liittyvää **‘jojoilua’** että **monipaikkaisuutta** maaseutunuorten elämässä (Vehkalahti, Armila & Sivenius 2021)

1. Vahvistuva maaseutuorientaatio

- **Kuulumisen kokemus** yhteisöihin vahvistuu, maaseutu ympäristön mahdollistamat harrastukset ja elämäntavat
- **Kriittinen asenne** urbaania elämää kohtaan
“En mä nää itseäni asumassa missään isossa kaupungissa. Ei se vaan oikein oo minun juttu.” (Mies 22)
- **Halu ’kulkea omaa polkua’,** ’aitouden’, itsensä toteuttamisen korostaminen maaseudun positiivisina ulottuvuuksina: :
“Mä elelen täällä rauhassa kissan kanssa ja, muut tehköt mitä haluaa” (Nainen 19)

1. Vahvistuva maaseutuorientaatio

- Tietoisuus ikään liittyvistä **kulttuurisista odotuksista** (esim. koulutus, urbaanit nuorisokulttuurit, sukupuoli)
- Monien maaseutuun liitettyjen **ongelmien kiistäminen** (esim. yhteisön paine)
- **Strategiset valinnat** (esim. koulutus, työkokemus) tukevat joko kotipaikan läheiselle alueelle jäämistä tai maaseutumaiselle alueelle asettumista

2. Neuvotteluja monipaikkaisessa arjessa

- **Monipaikkaisuus** maaseutu & kaupunkiympäristöjen yhdistäminen, vuorottelu
- Uudet sosiaaliset verkostot, mahdollisuudet kaupungeissa – **ankkuroituminen** kotipaikkaan silti merkityksellistä
- **Maaseutusuhteen ylisukupolvisuus**
- **Ristiriitaiset** tunteet, arvojen, elämäntyylien sovittelu yhteen: *“[E]i välttämättä suuta kannata avata, jos jotkut puhuu politiikasta. **Ku on maalaista näkökulma** vaikka, polttoaineet hintoihin tai autoihin – tämmöne mikä nyt on esillä – on sitte sen verra paljo erilaisempi ku joku mikä on Helsingistä tullu tänne opiskelemaa” (Mies 21)*

2. Neuvotteluja monipaikkaisessa arjessa

- Näkemys maaseudusta **mielen paikkana**, jonka materiaalisuus on merkityksellistä (luonto, eläimet, rauha) saattaa jopa korostua: *“Ni ajatteli että käydään vähän niin sanotusti terapeuttisesti rentoutumassa täällä kotikunnassa ja sitte lähetää uusia maisemia päi”* (Mies 22, tilapäisen kotipaikkakunnalle muutos jälkeen)
- Tulevaisuuden suunnitelmat / strategiset valinnat eivät kuitenkaan tue paluuta kotipaikkakunnalle tai muille maaseutualueille
- Pyrkimys yhdistää maaseudun & kaupungin ‘parhaat puolet’ elämänvalinnoissa (esim. omakotiasuminen, lemmikkieläimet välittäjinä)

3. Heikkenevä maaseutuorientaatio

- Vähittäinen irrottautuminen, siteiden oheneminen:
“Kyl mä ain kovasti viikonlopuksi ootan, et mä pääsen tänne, mut sit aina kun mä tuun tänne, niin mä oon sillej, et miks mä tuln tänne tai semmone, et en mä enää nää itteeni täällä.” (Nainen 17)
- **Tai nopea pesäero** kotipaikkakuntaan, omaan aiempaan elämään
- **Paikka, ihmissuhteet, saattavat silti olla tärkeitä!**
- **Historia, muisti, ylisukupolvisuus**

3. Heikkenevä maaseutuorientaatio

- **Kritiikin kohteita:**
 - Alueellinen kehitys yleensä, työ- ja opiskelumahdollisuuksien puute
 - Paikkakuntien pienuus, sosiaalisten ympyröitten ahtaus
 - Paikalliset sukupuoliroolit (esim. juoruilu)
 - Jäykkinä, vanhakantaisina pidetyt asenteet (esim. rasismi, seksuaalisuus)
 - Paikalliset tavat (esim. nuorten runsas alkoholinkäyttö)
- *"Siellä se tekeminen on sitä että, juodaan kaljaa ja ajetaan autoilla ja korjataan autoja jossain, hallilla ja, soitetaan musiikkii niin kovalla et ei voi ees jutella [naurahtaa]. Se ei oo niin, ei mua vaan kiinnosta se yhtään."*
(Nainen 22)

III Lopuksi

Kuulumisen kokemuksen monikerroksisuus

(tulossa Andersen & Vehkalahti et. al. 2024)

Ylisukupolvinen

Kulttuurinen

Sosiaalinen

Materiaalinen

- Jääminen/lähteminen **prosessi**, ei yhtäkkinen päätös
- Onko kaupungin ja maaseudun välinen suhde hedelmällisempää nähdä jäämisen / lähtemisen vastakkainasettelun sijaan **toisiaan täydentävänä yhdistelmänä, prosessina**
- **Monipaikkaisuus** tyypillistä
- Koulutuksen ja työllistymisen lisäksi nuorten elämänpolkuihin vaikuttaa koko joukko muita tekijöitä
- Kuulumisen kokemusten tutkiminen tärkeää
- Maaseutu merkityksellinen myös monille pois muuttaville (vrt. *translocal identities*, Appadurai 1996)

- Nuorilla käytössä **useita strategioita** säilyttää yhteys:
 - Maaseutumaisen ympäristön etsiminen muualla kuin kotipaikkakunnalta
 - Ajan jakaminen maaseudun ja kaupungin välillä
 - Ruraalien elementtien tuominen osaksi kaupunkiarkea (esim. eläimet)
- Moni haaveilee tulevaisuudesta, jossa voi **yhdistää parhaat puolet sekä kaupungista että maaseudusta**
- Mahdollisuus toteuttaa itseään, vapaus vahva motivaatio maaseudulle asettumiselle
- Paikkaan kuulumisen **eri ulottuvuuksien välinen ristiriita** (esim. Maaseudun arvostaminen fyysisenä paikkana vs. sosiaalisten siteiden höltyminen, vieraantuminen elämäntavoista)

Kirjallisuusviitteet

- Armila, P., Käyhkö, M., and Pöysä, V. 2018. "On the educational edges of a learning society: The Finnish hinterland as a framework of educational choices for young people." *Journal of Youth Studies*, 21 (9): 1198–1215.
- Corbett, M. 2007. *Learning to Leave: The Irony of Schooling in a Coastal Community*. Halifax: Fernwood.
- Cuervo, H., and Wyn, J. 2012. *Young people making it work: Continuity and change in rural places*. Melbourne: Melbourne University Publishing.
- Cuervo, H., and Wyn, J. 2017. "A longitudinal analysis of belonging: Temporal, performative and relational practices by young people in rural Australia", *Young*, 25(3): 219–234.
- Farrugia, D. 2016. "The mobility imperative for rural youth: The structural, symbolic and non-representational dimensions of rural youth mobilities." *Journal of Youth Studies*, 19 (6): 836–851.
- Farrugia, D. and Ravn, S. (Eds) *Youth Beyond the City. Thinking from the Margins*, 1–17.
- Habib, S. and Ward, M. (Eds.) *Youth, Place and Theories of Belonging*. London: Routledge.
- Harris, A., Cuervo, H., and Wyn, J. 2021. *Thinking about Belonging in Youth Studies*. Cham: Palgrave Macmillan.
- Holland, J. 2011. "Timescapes: Living a qualitative longitudinal study". *Qualitative Social Research*, 12 (3), Art. 9.
- Johansson, M. 2016. "Young women and rural exodus: Swedish experiences". *Journal of Rural Studies*, 43: 291–300.

Kirjallisuusviitteet

- Pöysä, V. (2022) *Syrjäseudun pojat: tutkimus paikasta, materiasta ja maskuliinisuudesta aikuistuvien poikien elämässä*. Itä-Suomen yliopisto (väitöskirja)
- Ristaniemi, H. (2023) *"Täällä on merkitystä mihin sukuun synnyt, se vaikuttaa kaikkeen." Historiatietoisuuden muotoutuminen ja merkitykset Suomen saamelaisalueen tyttöjen elämässä*. Oulun yliopisto (väitöskirja)
- Rönnlund, M. 2019. "‘I Love this Place, but I Won’t Stay’: Identification with Place and Imagined Spatial Futures Among Youth Living in Rural Areas in Sweden". *Young* 28(2): 1–15.
- Thomson, R., Bell, R., Holland, J., Henderson, S., McGrellis, S., and Sharpe, S. 2002. Critical Moments: Choice, Chance and Opportunity in Young People’s Narratives of Transition. *Sociology* 36 (2): 335–354.
- Vehkalahti, K. & Ristaniemi, H. (2022) Places of Belonging, Places of Detachment: Belonging and Historical Consciousness in Narratives of Rural Finnish Girls. In *Youth Beyond the City. Thinking from the Margins*. Ed. by. Farrugia & Ravn. Bristol University Press.
- Vehkalahti, K., Armila, P. & Aapola-Kari, S. (toim. 2021) *Sata nuorta - sata polkua aikuisuuteen. Laadullinen seurantatutkimus Nuoret ajassa*. NTS: Helsinki.
- Vehkalahti, K., Armila, P. & Sivenius, A. (2021) Emerging Adulthood in the Time of Pandemic. The Covid-19 Crisis in the Lives of Rural Young Adults in Finland. *Young - Nordic Journal of Youth Studies* vol 29 (4), 399-416.
- Öhrn, E., and Beach, D. Eds. 2019. *Young People’s Life and Schooling in Rural Areas*. London: Tufnell Press.

Kiitos!

A close-up photograph of two hands holding a small, vibrant green leaf. A tiny, reddish-brown insect is perched on the leaf. The background is a dark, textured surface, possibly a piece of fabric or paper.

Kaisa Vehkalahti
Historia & etnologia
Jyväskylän yliopisto
kaisa.r.vehkalahti@jyu.fi
@VehkalahtiKaisa